

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ПНЗПО «Київський інститут
післядипломної педагогічної освіти»

К.О. Кушдавлатова

09.06.2023 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Дошкільна освіта: розвиток soft skills, гра та сенсорна інтеграція»

Розробник(и): ПНЗПО «Київський Інститут післядипломної педагогічної освіти», ЄДРПОУ 44345732

Рецензент(и): Директор ПНЗПО «Київський інститут післядипломної педагогічної освіти» Кушдавлатова К.О.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Дошкільний вік – це фундамент особистості. Сучасний вихователь має створити простір для вільної гри, розвитку емоцій та підготовки до школи без стресу.

Цільова група: Вихователі ЗДО, методисти, психологи дошкільної ланки.

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма має модульну структуру та реалізується у вигляді окремих освітніх циклів. У межах одного освітнього циклу слухач обирає одну або кілька тем відповідно до власних освітніх потреб. Кожна тема є логічно завершеним освітнім компонентом та може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг підвищення кваліфікації в межах одного циклу формується шляхом накопичення обраних тем і становить від 2 до 30 годин. Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення професійних навичок вихователів щодо забезпечення всебічного розвитку дитини.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Методика розвитку мовлення та емоційного інтелекту
- Організація інклюзивного простору в групі
- Робота з батьками щодо вікових особливостей розвитку
- Впровадження елементів цифрової грамотності для малюків

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- дошкільна педагогічна компетентність
- психолого-діагностична майстерність
- креативна організація дозвілля

- комунікативна толерантність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вихователі зможуть організовувати цікавий та корисний освітній процес, допоможуть дітям адаптуватися до соціуму та забезпечать легкий перехід до школи.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації - Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації - Сертифікат або свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Навчально-тематичний план відображає перелік можливих курсів (тем), що реалізуються в межах програми. Проходження всіх тем, наведених у плані, не є обов'язковим. Кожна тема є окремим освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно.

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
1	Ефективні методи запам'ятовування. Розвиток уваги та зосередженості учнів.	1	1-29	2-30
2	Формуючи майбутнє: дошкільна освіта в умовах воєнного часу.	1	1-29	2-30
3	Покращення пам'яті: дослідження процесів та методів запам'ятовування.	1	1-29	2-30
4	Основні напрями та методи роботи по розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	1	1-29	2-30
5	Створення комфортної атмосфери для розвитку мовлення дошкільників. Розвиток педагогічної майстерності.	1	1-29	2-30
6	Інноваційні підходи до розвитку мовлення дошкільників: тренінг для вихователів	1	1-29	2-30
7	Формування вміння розвивати м'які навички. Розвиток soft skills в учнів.	1	1-29	2-30
8	Дислексія. Як зробити навчання комфортним для всіх?	1	1-29	2-30
9	Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.	1	1-29	2-30
10	Підтримка та мотивація у роботі з дітьми з ООП. Створення безпечного середовища.	1	1-29	2-30
11	Симптоми дислексії у учнів. Методи адаптації завдань для комфортного навчання.	1	1-29	2-30
12	Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.	1	1-29	2-30
13	Психолого-педагогічний супровід дошкільнят з ООП. Побудова командної співпраці, розподіл обов'язків та відповідальності.	1	1-29	2-30
14	Наступність та перспективність між дошкільною освітою та початковою школою.	1	1-29	2-30

№	Назва теми	Лекції, год	Самостійна робота, год (мін.-макс.)	Усього, год (мін.-макс.)
15	Створення сприятливого освітнього середовища для успішного переходу від дошкільної освіти до початкової школи.	1	1-29	2-30
16	Розвиток ключових компетентностей та вмінь Вихователя ЗДО для успішного переходу дітей від дошкільної освіти до початкової школи.	1	1-29	2-30
17	Розвиток логічного мислення дошкільників.	1	1-29	2-30
18	Використання конструкторів та головоломок для стимуляції логічного мислення дітей у ЗДО.	1	1-29	2-30
19	Рухлива гра, як провідний вид діяльності для всебічного, гармонійного, здорового розвитку дітей дошкільного віку.	1	1-29	2-30
20	'Цікава фізкультура' - це не просто красива назва, це основний, важливий фактор фізичного виховання і найефективніша форма роботи із сучасними дошкільниками!	1	1-29	2-30
21	Сучасна фізкультура для малюків: тренди, лайфхаки та ігрові фішки.	1	1-29	2-30
22	Плануємо, навчаємо, оцінюємо: сучасні інструменти формування уявлень про величини в ЗДО.	1	1-29	2-30

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1. Ефективні методи запам'ятовування. Розвиток уваги та зосередженості учнів.

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу в отриманні практичних знань та умінь, зрозумілих алгоритмів роботи, що допоможуть покращувати пам'ять та увагу

Тема 2. Формуючи майбутнє: дошкільна освіта в умовах воєнного часу.

Ключові питання теми: В умовах воєнного часу дошкільля опинилося перед викликом щодо форм взаємодії з дітьми та батьками, адже наразі відсутній досвід організації такої взаємодії у дистанційному форматі. Матеріали курсу знайомлять педагогів дошкільної ланки освіти із особливостями використання методичного інструментарію у роботі з батьками вихованців та дітьми у дистанційній формі; спрямовані на формування ключових компетентностей дітей дошкільного віку відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, знайомлять з практикою організації видів діяльності з метою мінімізації та запобігання виникненню посттравматичного синдрому, подолання тривожності, нервового напруження дошкільнят.

Тема 3. Покращення пам'яті: дослідження процесів та методів запам'ятовування.

Ключові питання теми: Під час тренінгу педагоги матимуть змогу ознайомитися з процесами пам'яті та навчитися методам ефективного запам'ятовування

Тема 4. Основні напрями та методи роботи по розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Ключові питання теми: На сучасному етапі розвитку людини мовлення є вкрай необхідним для встановлення контактів, висловлювання своїх

думок і помислів. Найважливішою умовою повноцінного психічного розвитку є своєчасне та правильне оволодіння дитиною мовленням. Саме у дошкільному віці відбувається сензитивний розвиток і становлення всієї мовленнєвої системи. Якщо у дитини батьки помічають порушення мовлення, необхідно звернутися до логопеда за допомогою. Спеціаліст визначить напрями роботи і підбере ефективні методи подолання мовленнєвих проблем. Ці напрями та методи і будемо розглядати на тренінгу.

Тема 5. Створення комфортної атмосфери для розвитку мовлення дошкільників. Розвиток педагогічної майстерності.

Ключові питання теми: На сучасному етапі розвитку людини мовлення є вкрай необхідним для встановлення контактів, висловлювання своїх думок і помислів. Найважливішою умовою повноцінного психічного розвитку є своєчасне та правильне оволодіння дитиною мовленням. Саме у дошкільному віці відбувається сензитивний розвиток і становлення всієї мовленнєвої системи. Якщо у дитини батьки помічають порушення мовлення, необхідно звернутися до логопеда за допомогою. Спеціаліст визначить напрями роботи і підбере ефективні методи подолання мовленнєвих проблем. Ці напрями та методи і будемо розглядати на тренінгу.

Тема 6. Інноваційні підходи до розвитку мовлення дошкільників: тренінг для вихователів

Ключові питання теми: На сучасному етапі розвитку людини мовлення є вкрай необхідним для встановлення контактів, висловлювання своїх думок і помислів. Найважливішою умовою повноцінного психічного розвитку є своєчасне та правильне оволодіння дитиною мовленням. Саме у дошкільному віці відбувається сензитивний розвиток і становлення всієї мовленнєвої системи. Якщо у дитини батьки помічають порушення мовлення, необхідно звернутися до логопеда за допомогою. Спеціаліст визначить напрями роботи і підбере ефективні методи подолання мовленнєвих проблем. Ці напрями та методи і будемо розглядати на тренінгу.

Тема 7. Формування вміння розвивати м'які навички. Розвиток soft skills в учнів.

Ключові питання теми: 1. М'які навички, їх розвиток 2. Соціально-емоційне та етичне навчання у закладі освіти

Тема 8. Дислексія. Як зробити навчання комфортним для всіх?

Ключові питання теми: Усе частіше педагоги у своїй роботі натрапляють на такі порушення, як дислексія. Важливо вміти вчасно визначити це порушення та розуміти систему роботи з дислексією. У НУШ важливо вміти адаптувати завдання на уроках для всіх учнів та зробити навчальний процес максимально зручним та інклюзивним.

Тема 9. Команда психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.

Ключові питання теми: Інклюзивне навчання щодня стає більш актуальним, потрібним та затребуваним. Враховуючи суттєві зміни, запропоновані МОНУ, які ввійшли в дію з початку 2022 року, зміни в житті кожного українця, які спричинені військовою агресією та великою кількістю запитів на інклюзивне навчання різних категорії дітей важливо вчасно та якісно налагодити роботу команди супроводу. Досвід показує, що чіткий розподіл функцій та обов'язків між учасниками КППС допомагає досягати кращих результатів під час роботи не лише з дітьми з ООП. Важливо всім нам вчитися об'єднувати зусилля та бути відкритими до нового досвіду та незвичних підходів під час пошуку вирішень нових викликів та труднощів.

Тема 10. Підтримка та мотивація у роботі з дітьми з ООП. Створення безпечного середовища.

Ключові питання теми: Сучасна школа відчуває потребу у створенні безпечного середовища для учнів, які мають складнощі та освітні проблеми у навчанні, у побудові чітких алгоритмів роботи та підтримки учнів

Тема 11. Симптоми дислексії у учнів. Методи адаптації завдань для комфортного навчання.

Ключові питання теми: Усе частіше педагоги у своїй роботі натрапляють на такі порушення, як дислексія. Важливо вміти вчасно визначити це порушення та розуміти систему роботи з дислексією. У НУШ важливо вміти адаптувати завдання на уроках для всіх учнів та зробити навчальний процес максимально зручним та інклюзивним.

Тема 12. Психолого-педагогічний супровід дітей з ООП у закладі дошкільної освіти. Налагодження якісної співпраці.

Ключові питання теми: Інклюзивне навчання щодня стає більш актуальним, потрібним та затребуваним. Враховуючи суттєві зміни, запропоновані МОНУ, які ввійшли в дію з початку 2022 року, зміни в житті кожного українця, які спричинені військовою агресією та великою кількістю запитів на інклюзивне навчання різних категорії дітей важливо вчасно та якісно налагодити роботу команди супроводу. Досвід показує, що чіткий розподіл функцій та обов'язків між учасниками КППС допомагає досягати кращих результатів під час роботи не лише з дітьми з ООП. Важливо всім нам вчитися об'єднувати зусилля та бути відкритими до нового досвіду та незвичних підходів під час пошуку вирішень нових викликів та труднощів.

Тема 13. Психолого-педагогічний супровід дошкільнят з ООП. Побудова командної співпраці, розподіл обов'язків та відповідальності.

Ключові питання теми: Інклюзивне навчання щодня стає більш актуальним, потрібним та затребуваним. Враховуючи суттєві зміни, запропоновані МОНУ, які ввійшли в дію з початку 2022 року, зміни в житті кожного українця, які спричинені військовою агресією та великою кількістю запитів на інклюзивне навчання різних категорії дітей важливо вчасно та якісно налагодити роботу команди супроводу. Досвід показує, що чіткий розподіл функцій та обов'язків між учасниками КППС допомагає досягати кращих результатів під час роботи не лише з дітьми з ООП. Важливо всім нам вчитися об'єднувати зусилля та бути відкритими до нового досвіду та незвичних підходів під час пошуку вирішень нових викликів та труднощів.

Тема 14. Наступність та перспективність між дошкільною освітою та початковою школою.

Ключові питання теми: Ключові моменти наступності, що варто врахувати щоб надбання дошкільного віку стали перевагами при вступі у школу. Як зберегти природню творчість та пізнавальний інтерес дитини при переході від дошкільної в шкільну ланку освіти.

Тема 15. Створення сприятливого освітнього середовища для успішного переходу від дошкільної освіти до початкової школи.

Ключові питання теми: Ключові моменти наступності, що варто врахувати щоб надбання дошкільного віку стали перевагами при вступі у школу. Як зберегти природню творчість та пізнавальний інтерес дитини при переході від дошкільної в шкільну ланку освіти.

Тема 16. Розвиток ключових компетентностей та вмінь Вихователя ЗДО для успішного переходу дітей від дошкільної освіти до початкової школи.

Ключові питання теми: Ключові моменти наступності, що варто врахувати щоб надбання дошкільного віку стали перевагами при вступі у школу. Як зберегти природню творчість та пізнавальний інтерес дитини при переході від дошкільної в шкільну ланку освіти.

Тема 17. Розвиток логічного мислення дошкільників.

Ключові питання теми: У дошкільному віці у дітей відбуваються значущі фізіологічні зміни, які в свою чергу накладають відбиток на розвиток пізнавальних процесів. Розвиток логічного мислення дитини відбувається у процесі систематичного виконання логічних операцій а саме: аналізу, синтезу, узагальнення, серіації, систематизації, моделювання та інших.

Тема 18. Використання конструкторів та головоломок для стимуляції логічного мислення дітей у ЗДО.

Ключові питання теми: У дошкільному віці у дітей відбуваються значущі фізіологічні зміни, які в свою чергу накладають відбиток на розвиток пізнавальних процесів. Розвиток логічного мислення дитини відбувається у процесі систематичного виконання логічних операцій а саме: аналізу, синтезу, узагальнення, серіації, систематизації, моделювання та інших.

Тема 19. Рухлива гра, як провідний вид діяльності для всебічного, гармонійного, здорового розвитку дітей дошкільного віку.

Ключові питання теми: Види, класифікація рухливих ігор, народні та сучасні рухливі ігри. Виклики сьогодення, нові форми та методи у проведенні рухливих ігор. Значення рухливих ігор під час воєнного стану.

Тема 20. 'Цікава фізкультура' - це не просто красива назва, це основний, важливий фактор фізичного виховання і найефективніша форма роботи із сучасними дошкільниками!

Ключові питання теми: Сучасні діти і сучасні виклики потребують нових, сучасних підходів у фізичному вихованні дошкільників. Зробити фізкультуру цікавою, доступною, корисною, веселою - ось які повинні бути основні пріоритети педагога у роботі з сучасними дошкільниками! Під час лекції слухачі отримають практичні поради, ідеї, лайфхаки та авторські нароби з багаторічного досвіду роботи лектора. досвіду роботи лектора.

Тема 21. Сучасна фізкультура для малюків: тренди, лайфхаки та ігрові фішки.

Ключові питання теми: Сучасні діти і сучасні виклики потребують нових, сучасних підходів у фізичному вихованні дошкільників. Зробити фізкультуру цікавою, доступною, корисною, веселою - ось які повинні бути основні пріоритети педагога у роботі з сучасними дошкільниками! Під час лекції слухачі отримають практичні поради, ідеї, лайфхаки та авторські нароби з багаторічного досвіду роботи лектора. досвіду роботи лектора.

Тема 22. Плануємо, навчаємо, оцінюємо: сучасні інструменти формування уявлень про величини в ЗДО.

Ключові питання теми: Сьогодні, у практиці дошкільної освіти особливої уваги заслуговує логіко-математичний розвиток дошкільників. Вихователю важливо розвивати пізнавальні здібності вихованців, формувати математичні уявлення, активізувати їх логічне мислення, вміння застосовувати логічні прийоми, що значно полегшить природню інтеграцію дошкільників на наступній освітній ланці. Важливо розуміти особливості формування математичних уявлень у кожній віковій групі; усвідомлювати специфіку окремих програм розвитку дітей; опановувати сучасні технології, методи та прийоми, тощо. Значуще місце у цьому процесі займає формування уявлень про величини.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Андрющенко Т.К. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільників у процесі навчально-дослідницької діяльності : навч.-метод. посіб. К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – 100 с.
2. Андрющенко Т.К. Формування у дошкільників здоров'язбережувальної компетентності (старший дошкільний вік) : методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2016. 120 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байер О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQl>
4. Барвисте життя: хрестоматія для читання дітям дошкільного віку / упор. : Л.В.Лохвицька, Т. К. Андрющенко. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 344 с.
5. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятам. Київ: Музична Україна, 1989. 204 с.
6. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятам. Київ: Музична Україна, 1989. 204с.
7. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: [монографія]. Київ : Атіка, 2008. 684 с.
8. Богініч О. Л., Бабачук Ю.М. Рухливі ігри та ігрові вправи з елементами спортивних ігор для дітей дошкільного віку. Тернопіль : «Мандрівець», 2014. 224 с.
9. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ : Генеза, 2013. 128 с.
10. Богініч О.Л., Левінець Н.В., Лохвицька Л.В., Сварковська Л.А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.метод. посіб. Київ: Генеза, 2013. 128 с.
11. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка вихователя». К.: Генеза, 2017. 160с.
12. Богуш А., Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Методичний посібник для вихователя. Серія «Настільна книжка

вихователя». Київ: Генеза, 2017. 160с.

13. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
14. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37-44.
15. Брежнева О.Г. Математичний розвиток дошкільників: теорія і технологія: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2018. 481 с.
16. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи. Управління школою. 2018. №31-33. С. 80-94.
17. Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. №3 – 4.
18. Гавриш Н. Розвиток мовлення дітей. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2019. №3-4.
19. Гавриш Н., Крутий К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. Дошкільне виховання. 2019. № 10. С.7 – 12.
20. Гавриш Н., Крутий К. Як змінювалися підходи до розвитку мовлення дітей. Дошкільне виховання. 2019. № 10. С.7-12.
21. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
22. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
23. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
24. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
25. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21– 23.
26. Дідюра Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне виховання. 2019. № 6. С.30 –32.
27. Дуткевич Т. Дошкільна психологія. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 392.с.
28. Закони екології Коммонера. URL: <https://bit.ly/3VzEWjA>
29. Зубенко Л. Г., Немцов В. Д. Культура ділового спілкування : навч. посіб. Київ: «Ексоб», 2002. 200 с.
30. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти /Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 №1/9-249. URL : <https://bit.ly/3YXGTcq>
31. Кальчева О.Ю., Місяк О.К. Методичний посібник до програми «Управління гнівом». Київ, 2015. 60 с.
32. Клокар Н. І. Освітній кластер як альтернативна модель професійного розвитку керівників закладів освіти. Вісник післядипломної освіти. Серія: Педагогічні науки. 2018. Вип. 6 (35). С. 94-109.
33. Корекційно-розвиткова програма формування стійкості до стресу у дітей дошкільного віку та школярів «Безпечний простір»: навчально-методичний посібник / колектив авторів: С. О. Богданов, Т. Б. Гніда, О. В. Залеська, Н. В. Лунченко, В. Г. Панок, В. В. Соловйова. Київ : НаУКМА, 2017. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707671/1/KRP2017.pdf>
34. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
35. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novik.pdf>
36. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>

37. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4-9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
38. Котлер Ф. Стратегічний маркетинг для навчальних закладів / Ф. Котлер, Карен Ф. А. Фокс ; пер. с англ. Київ : УАМ, Вид. Хімджест, 2011. 580 с.
39. Кулікова І.А. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації. – Тернопіль: Мандрівець, 2015. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/5anglijska-mova-dlya-ditey-doshkilnogo-viku-kulikova.pdf>
40. Кулікова І.А. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації. Тернопіль: Мандрівець, 2015. URL: <https://bit.ly/3YSX0bt>
41. Левінець Н. В. Долгаль С.Г. Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ :Генеза, 2017. 32 с.+ 1 дод. (16 с.) – (Серія «Я буду вправним первачком»).
42. Левінець Н. В. Долгаль С.Г. Красікова Н.А. Зростаємо здоровими: зошит із формування здоров'язбережувальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2017. 32 с.+ 1 дод. (16 с.) – (Серія «Я буду вправним первачком»).
43. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язберегаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
44. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами Тернопіль: Мандрівець, 2012. 176 с.
45. Лохвицька Л.В., Андрющенко Т.К. До здоров'я дітей - через освіту дорослих: Технологія взаємодії дошкільних навчальних закладів з родинами Тернопіль:Мандрівець, 2012. 176 с.
46. Лук'янова Л.Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: [монографія]. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
47. Маршалл Розенберг. Ненасильницьке спілкування. Мова життя. Ранок. 2020. 263 с.
48. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
49. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkilliya.pdf
50. Мордоус І.О., Волощенко Н.О. До питання про інтеграцію іноземної мови у повсякденне життя дитини дошкільного віку. Освітній дискурс: збірник наукових праць. 2019. №13(5). С. 89-99. URL: <http://www.journal-discourse.com/uk/kataloh-statei/2019-r-135/dopytannia-pro-intehratsiiu-inozemnoi-movy-u-povsiakdenne-zhyttia-dytyny-doshkilnohoviku.html>
51. Мордоус І.О., Волощенко Н.О. До питання про інтеграцію іноземної мови у повсякденне життя дитини дошкільного віку. Освітній дискурс: збірник наукових праць. 2019. №13(5). С. 89-99. URL: <https://bit.ly/3WxKVGW>
52. Настільний теніс. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку грі у настільний теніс / Авраменко О.М., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н. Суми: НІКО, 2019. 80 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFEYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
53. Нерянова С.І., Пироженко Т.О. Двигун прогресу, або Гра як джерело розвитку дошкільників. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 11 – 14. 25. Низковська О. Соціально-економічний освіти – новий підхід. Дошкільне

виховання. 2016. №3.

54. НУМО: платформа розвитку дошкільнят. Я та світ (громадянська свідомість). URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-svit>
55. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
56. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Вип. 10 (80). 2017. С.88 – 93. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64
57. Пасічник В.М., Пітин М.П., Згоба В.Л. Сучасні технології з елементами видів спорту у фізичному вихованні дітей дошкільного віку. Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Вип. 10 (80). 2017. С.88-93. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
58. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
59. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
60. Половіна О. А. Артосвіта дітей дошкільного віку: технологія образотворення у дії. Мистецтво та освіта: Науково-методичний журнал. Київ, «Педагогічна думка». 3 (97), 2020 р. С. 34-40.
61. Половіна О. А., Карабаєва І. І. Авторський підхід до рівня визначення та формування художньо-продуктивної компетенції дітей старшого дошкільного віку. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools IGOS-GROUP LTD: United Kingdom, Canada, Ukraine, USA. Vol 39 No 2 (2020) (ISSN 2708-0994; ISSN 2313-7525): С.26-32.
62. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 1. 2019. С.15-22.
63. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: не відтворювати, а творити. Вихователь-методист дошкільного закладу. № 1. 2019. С.15 – 22.
64. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. Дошкільне виховання. № 5. 2019. С.3 – 8.
65. Половіна О. Мистецька освіта дошкільників: свобода, творчість, інтеграція. Дошкільне виховання. № 5. 2019. С.3-8.
66. Половіна О. Мистецька освіта сьогодні: синтез підходів. Дошкільне виховання. 2019. №12. С.3-8.
67. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
68. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Підручник. 4-те видання, перероблене Київ. ВЦ «Академія». 2018. 408 с
69. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001р. № 2628-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/showy2628-14#Text>
70. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: наказ МОН України від 10.12.2021 № 1340. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
71. Рекомендації щодо забезпечення якості дошкільної освіти України в умовах карантину/ авт. кол. Косенчук О., Новик І., Венгловська О.: УІРО, 2021. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/doshkilnaosvita.pdf>
72. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / переклад з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
73. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 – 15.
74. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання.

2020. №2. С.11-15.

75. Смеречинська Л. Розвиток креативних здібностей педагогів : психолого-педагогічний тренінг. Психолог дошкілля. 2011. № 5.
76. Сулімова С., Сокиринська Н. Соціально-фінансова освіта: успішний досвід. Дошкільне виховання. 2016. №4.
77. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. №3.
78. Шевчук А.С. Мистецька освіта дітей: традиції та інновації в оновленому БКДО. Дошкільне виховання. 2021. №4. С. 16-19.
79. Шкіряний м`яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол / Дяконова Н.С., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І. Суми: НІКО, 2019. 44 с.
80. Шкіряний м`яч. Програма і методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку гри у футбол / Дяконова Н.С., Дроздюк В.І., Коваленко Г.М., Якименко Н.І. Суми: НІКО, 2019. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B3m2TqBM0APKeGFEYzI4RmpodUk/view?usp=sharing>
81. Шрамченко О., Рибалко П. Фізкультурно-оздоровча робота в закладах дошкільної освіти: практичні поради. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018. № 7 (81). URL: <https://pedscience.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2019/01/17.pdf>
82. Щодо впровадження основ соціальної і фінансової освіти дітей дошкільного віку : Наказ МОН України від 22.01.2016 №46. URL: <http://oblosvita.com/engine/download.php?id=11637>
83. DLL 10: DaF für Jugendliche: Deutsch als Fremdsprache.Klett Sprachen GmbH, 2016. 199 s.
84. Profil européen pour la formation des enseignants de langue étrangère : un cadre de référence (Le Guide). URL: <http://surl.li/ealao>

Додаткова література:

1. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. Таврійський вісник освіти. 2012. № 3 (39). С. 103-107.
2. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <https://bit.ly/3WzIDHA>
3. Вознюк Т.В. Сучасні ігрові види спорту: теорія та методика викладання: навчальний посібник. Вінниця:ФОП Корзун Д.Ю., 2017. 248 с. URL: <http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/2367/D12.pdf> Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навчальний посібник / Н. П. Волкова. - К. : ВЦ «Академія», 2006. - 256 с.
4. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
5. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
6. Державний стандарт початкової освіти : постанову КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
7. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» : Постанова КМУ від 04.04.2018 № 237 (зі змінами від 05.07.2024 №796). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/237-2018-%D0%BF#Text>
8. Європейське мовне портфоліо (методичний посібник). URL: <http://surl.li/eakzd>
9. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посіб. / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.

10. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.
11. Лютко О. М. Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти / О. М. Лютко. - Рівне : РОІГПО, 2018. - 180 с.
12. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя - необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (29). 2016. С. 198-205.
13. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ МОНУ від 13.07.2021 №813. URL: <http://surl.li/dyrzc>
14. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». / О.Фідкевич, Н.Бакуліна. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
15. Новак В. О. Організаційна поведінка: підручник / В. О. Новак, Т.Л.Мостенська, О. В.Ільченко. Київ: Кондор, 2013. 498 с.
16. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. Український педагогічний журнал. 2016. № 4. С.36-42.
17. Підприємництво для школярів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/pidpriemnictvo-dla-skolariv-modul-3>
18. Повстин О. В. Інтеграція знань як один з дидактичних принципів сучасної освіти. URL: http://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/files/povstyn_10.pdf.
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
20. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
21. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
22. Регулююча дія ціннісних орієнтацій у житті дитини: моногр. [Т.О. Піроженко, І.І. Карабаєва, О.Ю. Хартман, Л.І. Соловйова, О.І. Федорчук, Л.Д. Токарева]; за ред. Т.О. Піроженко. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 222 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/722164/>
23. Рябова З. В. Наукові основи маркетингового управління в освіті: монографія. Київ : Пед. думка, 2013. 268 с.
24. Семиліт М. В. Проектування майбутнього особистості. Черкаси, ЧОПОПП, 2001. 88 с.
25. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
26. Тимошко Г. М. Особливості розвитку організаційної культури керівника в системі управління загальноосвітнім навчальним закладом. Вісник післядипломної освіти : зб. наук. пр. / ред. кол.: О. Л. Ануфрієва та ін. Київ, 2005. Вип. 3 (16). 2011. 588 с.
27. Шаблони для створення презентацій. URL: <http://teach-inf.at.ua/load/prafika/49>
28. Яхно Т. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ., 2019. 168 с.
29. Boissard P. L'évaluation formative: un outil de progression. URL: <http://surl.li/ealag>
30. Increasing motivation through students setting goal. URL: <http://surl.li/eakxv>
31. Pynoos Robert S. & Nader Kathi (1988). Psychological first aid and treatment approach to children exposed to community violence: Research implications. Journal of Traumatic Stress, volume 1, pages 445-473.

